

contour. Thus the number of level pitch contours is bigger in unstressed syllables than in the corresponding stressed ones.

The role of different acoustic cues in differentiating stressed and unstressed syllables is different. Total energy is the most relevant cue on stress levels. Intensity and duration are components of total energy and consequently are also acoustic cues of word stress; the role of intensity in English is greater than that of duration.

Stressed and unstressed syllables are identified not on the basis of absolute values of total energy, but rather on the basis of relations of the given characteristics of stressed syllables to those of the corresponding unstressed syllables. The main acoustic characteristic feature of stress is also total energy, created by intensity as a function of time. Pitch and frequency intervals, contrary to word – stress, are also used for discriminating stressed and unstressed syllables in a sentence.

The identification of word – stress in English is based on the following properties of the sound – total energy, intensity and duration. The most important acoustic cue is total energy as a function of intensity in time. The role of intensity in creating the energy pattern of a syllable is more important than that of duration.

Total energy as function of intensity is the most relevant correlate of word-stress in English. Components of total energy – intensity and duration may serve as secondary cues for determining the word – stress. [5, p.120]

In conclusion it can be said that the identification of word – stress in English is based on the energy properties of the vowel – total energy, overall amplitudes of the steady state formant frequencies, and the character of the transitions in the formant frequency amplitudes.

BIBLIOGRAPHY

1. CATFORD, J. *A Practical Introduction to Phonetics*. Oxford University Press, 2010. 230 p. ISBN 978-019-924635-9.
2. CCRUTTENDEN, A. *Intonation*. University of Manchester, 1997. 350 p. ISBN 978-05215-98255.
3. GOGĂLNICEANU, C. *Introduction to Linguistics*. Iasi, Institutul European, 2003. 328 p. ISBN 973-611-088-5.
4. LEONTYIEVA, S. *A Theoretical Course of English Phonetics*. Moscow, 2004. 336 p. ISBN 5-8346-0179-0.
5. ROACH, P. *English Phonetics and Phonology. A Practical course*. Cambridge University Press, 1992. 262 p. ISBN 9-7800521-407182.
6. SOCOLOVA, M. *Theoretical Phonology and Phonetics of English*. Moscow, 2010. 192 p. ISBN 978-5-9279-0153-1 B.

TRANSPOZIȚIA ÎN DOMENIUL ADVERBULUI ÎN LIMBILE ROMÂNĂ, FRANCEZĂ ȘI ITALIANĂ

*Copacinschi Angela, lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

CZU: 81’373=811.111

Abstract

The study of the translation is focused on fixing the knowledge about using adjective, especially its relationship with different types of transposition. This is what we hope we've achieved based on reference body and other given examples. The translation usually known as transposition marks the evidence of the functional equality among the elements of the nature and the diversity inside the phrase.

Summing up these notices we can say that, at least, the category of the adjective has some similarities through semantic-pragmatic characteristics, particularly the ability of subdivision. Semantically, adjectives are used to characterize a noun designating a person or an object in terms of

quality. It should be noted that the adjective is not the only way to express the quality of an object. French language has multiple ways of highlighting the quality of an object, for example a noun used in postposition towards the determined term, an adnominal complement, a relative sentence.

Keywords: transposition, adjective, adverb, subdivision, quality of object.

Transpoziția funcțională este utilizarea unui cuvânt (a unui semantem) în funcția primară unei părți de vorbire căreia nu-i aparține. Discuțiile ce urmează sunt axate pe fenomenul transpoziției, au ca obiectiv concepțiile despre fenomenul transpoziției în corelație cu omonimia și conversia. Transpoziția va fi abordată din perspectiva economiei mijloacelor lingvistice, relevându-se aspectul diacronic al fenomenului vizat.

- Se vor examina similitudinile și discrepanțele la realizarea fenomenelor descrise în limbile comparate. Nu vor lipsi implicațiile stilistice ale transpoziției în domeniul adjectivului și al adverbului în limbile română, franceză și italiană. Să examinăm în primul rând factorii esențiali ce-și aduc aportul la trecerea adjectivelor în categoria adverbului. Vom indica grupele de adjective, care capătă valoare adverbială și criteriile ce delimitează adjectivele adverbializate de cele neadverbializate.

- În plus vom vorbi despre alte părți de vorbire, care trec în categoria adverbului.

- Ne propunem de a trata transpoziția din perspectiva economiei mijloacelor lingvistice, ținând cont de aspectul diacronic al fenomenului vizat.

- Ne propunem de a aborda transpoziția versus conversia în domeniul adjectivului în cele trei limbi romane: limba română, franceză și italiană.

- Vom reliefa similitudinile și discrepanțele în realizarea fenomenului studiat în limbile comparate.

- Vom ține cont de implicațiile stilistice ale transpoziției în domeniul adverbului.

- Va persista abordarea într-o perspectivă funcțională. Perspectiva funcțională la rândul ei este interdisciplinară, materialele cuprinse în studiu fiind gramatica, lexicologia, stilistica, istoria limbilor, în cazul nostru limbile română, franceză și italiană.

Disponem de unele materiale care ne permit să examinăm fenomenul menționat în corelație cu cel al conversiei și al omonimiei gramaticale. Credem că sunt indispensabile și unele incursiuni privind semnul lingvistic, transpoziția fiind definită adesea drept un transfer al semnului lingvistic în condiții neobișnuite.

Pornind de la unele precepte ale lui Ch. Bally și ale altor lingviști notorii, vom încerca să aplicăm ideile ce le postulează într-un domeniu concret, cel al adjectivului și al adverbului.

Ne interesează compararea materialului românesc cu cel din limbile franceză și italiană. Se preconizează implicațiile stilistice pe care le vom urmări în baza unor mostre selectate din beletristică.

Ne propunem relevarea potențelor transpozitive în cadrul părților de vorbire date. Suscită atenție corelația dintre fenomenele în cauză, adică transpoziția în raport cu conversia și omonimia prin demarcarea acestor noțiuni.

În cazul transpoziției, se subînțelege transferul semnului lingvistic (respectiv al unității lingvistice) în condiții neobișnuite pentru unitatea respectivă.

Vorbind despre conversie, avem în vedere, alături de alte interpretări, transferul unei părți de vorbire în categoria altei părți de vorbire (substantiv, adjectiv, adverb, ș.a.)

Remarcând **omonimia**, observăm necesitatea de a demarca omonimia *gramaticală* de cea *lexicală*. Omonimele gramaticale sau omoforme, identice formal, denotă valori gramaticale deosebitoare.

Scopul secund rezidă în a cerceta mecanismul în domeniul sintagmatic al adjectivului și al adverbului român, francez și italian.

Obiectul cercetării îl constituie adjectivele care trec în categoria adverbului, adverbele care trec în clasa adjectivelor, substantiv → adjectiv, adjectiv → substantiv. Vom trata relația ternară conversia → transpoziția → omonimia.

Obiectul de studiu în limba franceză îl formează atât expresiile V+adjectiv scurt, interpretate ca expresii libere, ce manifestă tendința spre idiomatizare, cât și adjectivele în funcție adverbială.

În lucrarea de față se va ține cont de dualismul semnului din perspectiva funcțională, pornind de la elucidarea esenței transpoziției versus adjectivizarea și adverbializarea, examinate în limba sursă - română și limbile țintă - franceza și italiana. Demersul teoretic, stilistic, și cel contrastiv constituie direcțiile de investigație, orientate spre a stabili raportul dintre conversie, transpoziție și omonimie.

Materialul factual și cel teoretic au permis să triem opiniile privind fenomenul lingvistic al transpoziției funcționale, al cărei mecanism poate fi urmărit prin filiera câtorva limbi, pornind de la limba română spre franceză și italiană.

Transpoziția rezidă în întrebuițarea unor părți de vorbire în ipostaza altor clase de cuvinte, atribuindu-li-se proprietățile gramaticale și lexicale ale noii categorii și suscită interesul cercetătorilor, fiind un mijloc important de îmbogățire a vocabularului unei limbi.

Altfel spus, este vorba despre întrebuițarea părților de vorbire în funcțiile lor secundare, despre întrebuițarea lor în calitate de forme suplimentare. Studiul transpoziției funcționale prezintă un dublu interes : rezidă în faptul că transpoziția demonstrează convingător asimetria lingvistică, diferitele raporturi între formă și conținut, în același timp constă în faptul că transpoziția funcțională deține un loc important în funcționarea generală a limbii, asigurându-i o mare suplețe și o varietate infinită de exprimare.

Potrivit opiniei lui L. Tesnière, „anume datorită ei, subiectul vorbitor nu rămâne niciodată bouche –bée, fără a putea termina fraza” [6, p. 159].

Termenul transpoziție este interpretat neunivoc. În domeniul gramatical, ne servește pentru a desemna orice fel de substituție a mijloacelor de exprimare, și anume :

a) substituția formelor morfologice (de exemplu, întrebuițarea viitorului în locul trecutului sau al imperativului);

b) substituția părților de vorbire prin exprimarea aceluiași conținut:

- *il écoute attentivement ce qu'on dit ;*
- *il écoute avec attention ce qu'on dit ;*
- *il écoute d'une oreille attentive ce qu'on dit*

Reprezentanții non-prototipici ai speciilor gramaticale (categoriile semantico-funcționale, transversalele) sunt câteodată considerați drept rezultatele unei transpoziții (*le rouge et le noir*) sau ale unei translații (*une robe prune, une allure peuple*) sau mai mult ale unui transfer (*un monsieur bien*) între două specii. Influența lui A. Sechehaye la această temă este printre altele recunoscută în mod explicit de către autor care citează „procedee transpozitive” ale lui A. Sechehaye. La rândul său G. Galichet [3, p.146] distinge aspectele „sincronic” și „diacronic” în domeniul transpoziției. Transpozițiile condiționează crearea a noi prepoziții, ceea ce duce câteodată la valori mixte. G. Galichet nu exploatează cu adevărat transpoziția la nivel infra-lexical, în afară poate decât în cazul adjectivelor și adverbilor în –ment.

Ne punem scopul să examinăm, în primul rând, factorii esențiali ce își aduc aportul la trecerea substantivelor în categoria adverbilor. Vom indica grupele de substantive, care capătă valoare adverbială și criteriile ce delimitează construcțiile (prepoziție + substantiv) adverbializate de cele neadverbializate

În cadrul clasei adverbului menționăm că, numai unele adjective trec în categoria adverbului. Rezultatele investigațiilor ce urmează să le obținem pe lângă valoarea lor practică (la ortografierea adverbilor; la întocmirea dicționarelor), ar avea și o importanță teoretică prin contribuția, ce ar putea să o aducă la determinarea mai precisă a apartenenței cuvântului la diferite părți de vorbire, la definirea cuvântului, a conversiei ca fenomen lingvistic.

Pe lângă aceasta totuși, trecerea substantivelor fără prepoziție în categoria adverbilor trebuie considerată un proces lexico-gramatical de formare a cuvintelor. În continuare se va încerca să se analizeze în limita posibilului funcția acestor substantive adverbializate, deoarece ele înainte de a trece în categoria adverbilor de mod, au fost la origine comparații sau construcții prepoziționale.

De exemplu :

Singur cuc, singur ca un cuc, tremura ca varga, a zbura ca glonte, a se ține ca scaiul, roșu ca jăraticul, negru ca tăciunea. a dormi ca un buștean, a tăcea ca chiticul, a pleca ca săgeata, a zbura ca glonte, a se întinde ca struna, a se ridica ca un perete, a se ține ca scaiul, a sta ca bățul, a șede ca stâlpul, a cădea ca piatra a tremura ca varga, a se strânge ca o pungă, a luci ca oglinda, a lega ca un burduf, a se înșira ca un lanț, a se duce ca un vârtej, înflat ca o tobă, des ca mătura, roșu ca jăraticul, negru ca un corb, drept ca ața, roșu ca sfecla, negru ca tăciunea, singur ca un cuc, etc. Exemplele au fost împrumutate de la Tudor Cotelnic. [2, p. 13]

Adverbele calitative, provenite de la substantive nu se prestează întotdeauna raportării la forma inițială, adică la termenii comparații. Există o multitudine de substantive utilizate metaphoric, care nu mai reprezintă comparații. Bunăoară, *a se vindeca taftă* „complet”, *a se uita*, *a privi țintă* „drept”, *a merge strună* „foarte bine”, *a rămânea baltă* „pe loc”, *tuns chilug* „până la piele”, *a sta copăcel* „în picioare”, *beat turtă, lemn, cuc* „foarte tare”, *gol pușcă, pistol* „dezbrăcat”, *a veni pușcă* „imediat, repede”, etc.

După cum se știe, adjectivul poate fi definit din punct de vedere semantic sau sintactic. În acest studiu intenționăm să comentăm aspectul semantic. Din perspectiva semnalată, este important să menționăm câteva aspecte sintactice ale adjectivelor deoarece clasa adjectivelor, mai ales cea ale calificativelor, denotă un ansamblu de proprietăți sintactice.

Adjectivele calificative pun în lumină caracteristici esențiale sau contingente (*un homme irascible / furieux*) ale termenului la care sunt raportate.

Din punct de vedere semantic, ele se referă la persoane sau obiecte, atribuindu-le, anumite proprietăți sau calități: culoarea, forma, maniera de a fi, etc. Este de observat că adjectivul calificativ este apt a varia, exteriorizând gradul de intensitate (*La soupe est plus / moins / aussi chaude que le café*).

Abordând gradul de intensitate, lingvistul M. Riegel [5, p. 120] relevă trei grade: **slab, mediu, ridicat** exprimate prin diferite mijloace: prin adverbe (*assez, très*), prefixe (*supergrand*), sufixe (*grandissime*), prin expresii idiomatice complemente ale adjectivelor (*fou à lier*) sau repetarea fără pauză (*un monde fou fou*), etc. Adjectivelor calificative le corespunde adesea un cuvânt din clasa numelui (*sot-sottise*) ele fiind utilizate ca adverbe cu terminația **-ment** (*fier / fièrement*).

Adjectivul verbal marchează o stare durabilă sau o calitate permanentă a unui obiect. În unele ambianțe, adjectivul verbal vizează locul sau momentul unde se derulează acțiunea (*une soirée dansante*). Alături de ipostazele remarcate, adjectivul verbal mai dezvăluie sensul verbului întrebuițat cu valoare pronominală (**un homme bien portant** = *est un homme qui se porte bien*).

În legătură cu cele relatate, [1, p. 109] susține că trebuie să distingem adjectivul verbal de participiul prezent. Când acesta de la urmă își pierde posibilitatea de a avea, asemenea unui verb, complemente, el trece în întregime în clasa adjectivului, numindu-se adjectiv verbal. Unitatea în discuție se acordă în gen și în număr, variază după gradele de intensitate și gradele de comparație. Astfel, comparând enunțul: *Une maison accueillant* qn conține participiul prezent *accueillant* cu enunțul « *Cette maison est très accueillante* » ce inserează un adjectiv verbal. Participiul prezent și adjectivul verbal se opun prin forma lor: cel dintâi este totdeauna invariabil, în timp ce al doilea se acordă în gen și în număr cu numele la care se raportă.

La rândul lor unele adverbe trec în categoria adjectivului, să comparăm:

Il chante **bien** - un homme **bien**

Putem considera acest transfer drept fenomen stilistic sau fenomen sintactico-stilistic. A. Iliescu [4, p.43] tratează conversiunea adjectivului prin schimbarea valorii gramaticale sau denumește transpoziția un procedeu lexico-gramatical. Adjectivul poate deveni substantiv:

* *un leneș, leneșul, acel nebun, pe un sărac, ș.a.*

Dat fiind faptul că noțiunea de transpoziție se bazează pe stabilirea unei echivalențe funcționale cu părțile de vorbire de bază problema în discuție continuă să fie abordată în numeroase gramatici.

BIBLIOGRAFIE

1. ARRIVE M., CHEVALIER J.CL. *La grammaire. Lectures*. Paris, Hachette : 1970, 219 p.
2. COTELNIC F. *Adverbializarea numelui*. Chișinău, Cartea Moldovenească: 1968, 168 p.
3. GALICHET G. *Grammaire structurale du français moderne*. Paris, Hachette : 1970, 246 p.
4. ILIESCU A. *Gramatica practică a limbii române actuale*. București, Humanitas: 2006, 544 p. ISBN 973-135-406-4
5. RIEGEL M., PELLAT J., RIOUL R. *Grammaire méthodique de français*. Paris : PUF.2018, 1168 p. ISBN 978-2-13-080060-6
6. TESNIERE, L. *Eléments de syntaxe structurale*. Paris, Hachette :1959, 260 p.

TEACHING READING FICTION

Tataru Nina, lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău,
Plescenco Galina, lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău

CZU: 801'73:821.111

Rezumat

Lectura este unul dintre cele mai importante tipuri de activitate comunicativă și cognitivă a studenților. Această activitate are drept scop extragerea informațiilor dintr-un text fix scris. Lectura îndeplinește diferite funcții: servește la stăpânirea practică a unei limbi străine, este un mijloc de învățare a unei limbi și culturi, un mijloc de informare și activitate educativă și un mijloc de autoeducare. După cum se știe, citirea contribuie la dezvoltarea altor tipuri de activități de comunicare.

Cuvinte-cheie: ficțiune, narațiune, tehnici de caracterizare, abordarea textului.

Everyone can agree that reading is an important component in developing a successful life. Consuming content sharpens your intellect and builds your knowledge set. It seems almost universal that the more successful you are, the more you read.